

TYSKERTÅRNET OG KANONSTILLINGER VED SLETTERHAGE FYR

De fleste, der har besøgt Sletterhage Fyr på Helgenæs, kender også "Tyskertårnet", der står en kort vandring langs kysten nordøst for fyret. Herfra har tyskerne under besættelsen effektivt kunnet overvåge skibs- og flytrafikken omkring Helgenæs.

Men stort set kun de lokale har været klar over, at tyskerne i krigens slutfase var godt i gang med at skabe et netværk af kanonstillinger til imødegåelse af en evt. allieret landgang på Djursland. Der skulle være kanonstillinger ved Udbyhøj, Fjellerup, Emmedsbo ved Gjerrild, Grenaa, Katholm og Sletterhage.

Det kan lyde mærkeligt, at man har forventet allieret landgang på Djursland. Men forventningen var sikkert, at det kunne ske efter at hovedlandgangen var sket ved Vestkysten, hvor nettet af bunkers og andre forsvarsstillinger er velkendt.

I det inderste af Kaløvig arbejdede russiske krigsfanger, der var interneret på den beslaglagte Rønde Højskole, med at etablere tankspærringer, skyttehuller og løbegrave, også til imødegåelse af en landgang.

Der var også interneret russiske krigsfanger i Kongsgårde forsamlingshus. Det er disse krigsfanger, der blev sat til at bygge "Tyskertårnet". Til kanonstillingerne er formodentlig anvendt danske entreprenører.

Arbejdet med kanonstillingerne var ganske langt fremme ved årsskiftet 1944-45. Planen var oprindeligt at bygge fire kanonstillinger med hver en 15 cm kanon med en rækkevidde på 22 km. I begyndelsen af 1945 blev dette ændret til fire kanoner på hver 10,5 cm med en rækkevidde på 15 km. Der skulle oplagres 1.000 stk. ammunition til hver kanon. Til selve kanonstillingerne kom vandværk, elværk (generator), to projektører, ildlederbunker, ammunitionsbunker, løbegrave og mandskabsbarakker – besætningen var beregnet til 134 mand, efter nedgraderingen til 10,5 cm dog "kun" 96 mand. Et ganske omfattende anlæg, der også skal ses i sammenhæng med "Tyskertårnet", der var fuldt funktionsdygtig med radarstation fra efteråret 1943.

Kanonstillingerne nåede derimod aldrig at blive færdige, men fundamenterne til dem og en god del af de tilhørende anlæg var støbt og løbegrave gravet, da krigen sluttede. Anlægsarbejdet måtte indstilles midlertidigt i april 1945 på grund af cementmangel.

Efter krigen gik anlægget hurtigt i glemmebogen, undtagen hos de lokale, der havde besværet med de støbte fundament, som ikke uden videre lod sig fjerne. Omkring 1970 opkøbte staten det meste af arealet – to af kanonstillingerne står dog endnu på privat jord.

Foreningen "Sletterhage Fyrs Venner" har det seneste års tid arbejdet på at få lov at lave en vandresti til de forskellige anlæg, og i foråret 2017 fik har foreningen lov at udgrave de forskellige anlæg, også på de private jorder. Det har bragt nogle ganske imponerende anlæg for dagens lys. På befrielsesdagen 5. maj 2017 blev der åbnet et stiforløb mellem de forskellige anlæg, fra fyret til Tyskertårnet og videre til kanonstillingerne og de tilhørende anlæg. Stien er på 3,6 km. I åbningstiden er der mulighed for at nyde medbragt kaffe og mad i fyrets madpakkesal og for at købe is i kiosken på parkeringspladsen.

Kanonstilling under udgravning. Kanonen skulle monteres på de bolte, der stikker op omkring hullet i midten. Foto Sven Weel Jensen.

Skrevet af Vilfred Friborg Hansen til DjurslandsPosten april 2017.